

Lyngen kommune v/Elisabeth Torstad
Strandveien 24
9060 LYGSEIDET

Skadefellingstillatelse på gaupe i Kvænangen kommune

Natt til 22.2.2018, kom en gaupe inn i saueinnhegningen til Kurt Solheim, der drepte den 25 sau. Etter at Statens naturoppsyn hadde undersøkt kadavrene og dokumentert at de var tatt av gaupe, ga Fylkesmannen, per e-post og telefon, fellingstillatelse på én gaupe innenfor en radius på 500 meter fra driftsbygningen som tapene skjedde ved, på Bankenes i Badderan.

Natt til 23.2.2018 hadde en gaupe vært i et fjøs tre kilometer fra det første skadestedet. Her var det tatt to sau, dette ble bekreftet av SNO. Fylkesmannen utvidet da området for skadefellingstillatelsen til å gjelde hele Kvænangen kommune, men bare på ferske spor etter denne gaupa. Utvidelsen ble gitt per telefon til skadefellingslaget klokken 9.30 den 23.2.2018. Skadefellingslaget felte gaupe ca. klokken 14. samme dag.

Da gaupa ble felt før vedtaksbrev var skrevet, har ikke Fylkesmannen prioritert å skrive vedtaksbrevet før nå. Her følger formelt vedtak i saken.

– Vedtak –

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 1 og 3, gir Fylkesmannen i Troms skadefellingstillatelse på én gaupe i Kvænangen kommune. Tillatelsen gjelder i perioden 22.2.2018–8.3.2018. Tillatelsen gjelder innenfor nærmere angitte vilkår.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Troms jf. forvaltningsloven § 32.

Søknaden

Kurt Solheim søkte om skadefellingstillatelse etter at 25 av hans sauer var tatt av gaupe natt til 22.2.2018.

Fylkesmannens vurdering

Politiske føringer

Ved vurdering av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. rovviltforskriften § 6.

Jf. rovviltforliket av 2011 må soneinndelingen forvaltes tydelig. Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområder for tamrein. Området der det gis skadefelling er viktig beiteområdet for sau og rein, deler av området er kalvingsområde for rein.

Området hvor Fylkesmannen gir skadefelling er B-område for gaupe ifølge forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013. Det går frem av forvaltningsplanen at utenfor A-områdene skal næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ha prioritet. Rovviltnemnda er klare på at rovviltbestandenes overlevelse skal sikres innenfor de områder som er prioritert den enkelte rovviltart. Rovviltnemnda skriver videre:

Rovviltnemnda mener at dersom det er gaupe, jerv, bjørn eller ulv i områder som i forhold til aktuelle rovviltart er et prioritert beiteområde for husdyr, og det til samme tid beiter husdyr der rovviltet er. Da representerer husdyrene en viktig samfunnsinteresse, og det er et skadepotensial, dermed vil rovviltnemnda bruke de midler den har tilgjengelig for at rovviltet blir tatt ut.

Videre skriver rovviltnemnda at de vil arbeide for at det ikke skal være rovvilt som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder. Rovviltnemnda sier at forvaltningen skal gjøre det den kan, innenfor gitte rammer, for å forhindre at slike situasjoner oppstår.

I Statsrådets brev fra Klima- og miljødepartementet av 28.4.2014 om en tydelig soneforvaltning og høy beredskap står følgende:

(...)det er handlingsrom innenfor rammen av Bernkonvensjonen, naturmangfoldloven og rovviltforliket til å gjennomføre en tydeligere og mer effektiv soneforvaltning, med klar differensiering i forvaltningspraksisen mellom prioriterte beiteområder og prioriterte yngleområder for rovdyr. Dette er nødvendig for å redusere tapene av beitedyr, dempe konfliktene og øke forutsigbarheten for oppnåelse av bestandsmålene for rovdyr. En tydeligere soneforvaltning er også i tråd med føringene i regjeringens politiske plattform, der det er en viktig målsetting å sikre levedyktige rovviltbestander og samtidig søke å redusere konfliktnivået.

Et tydeligere skille mellom soner skal innebære at vi skal ha lav terskel for tillatelse til uttak av rovdyr som har gjort eller forventes å gjøre skade i prioriterte beiteområder.

Naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Kunnskapsgrunnlaget for beslutninger som

kan påvirke naturmangfoldet skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8. Det skal også gjøres en vurdering av den samlede belastningen tiltaket vil medføre på naturmangfold (§ 10). Dersom man er usikker på konsekvenser for viktig naturmangfold skal det vurderes om føre-var-prinsippet (§ 9) skal legges til grunn for ikke å gjennomføre tiltaket. Det skal velges utforming og lokalisering som unngår eller gir minst mulig tap av biologisk mangfold (§ 12) og eventuelle kostnader ved miljøforringelse skal dekkes av tiltakshaver (§ 11).

Årlige rapporter fra Rovdata på bestandsstatus for gaupe, som *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2017*, *Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia 2-2017* og *NINA rapport 1179*, har bidratt til god kunnskap om gaupas bestandssituasjon regionalt og nasjonalt, og om hvilken effekt en felling vil ha på bestanden. Forskning utført av Scandlynx har gitt mye kunnskap om gaupas overlevelse og reproduksjon, arealbruk og drapstakt på beitedyr, blant annet gjennom NINA minirapport 450, *Gaupe og jerv i Troms og Finnmark, Statusrapport Scandlynx 2012–2013*, og NINA rapport 1200, *Gaupe og jerv i reinbeiteland, Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014*.

Familiegrupper av gaupe registreres fra 1. oktober og ut februar. Det nasjonale målet for antall ynglinger i region 8 (Troms og Finnmark) er 10 ynglinger, hvorav seks ynglinger skal være i Troms. Antall registrerte familiegrupper av gaupe før jakt i region 8 har i 2013, 2014, 2015, 2016 og 2017 vært på henholdsvis 10, 5,5, 8, 9 og 6. I Troms har tilsvarende tall vært 3, 2,5, 6, 6 og 6.

Resultatet for registreringsperioden 2017/2018 foreligger ikke enda. Ut fra Fylkesmannens tolkning av data i rovbasen ser det ut til at registreringene vil tilsi fire ulike familiegrupper av gaupe i region 8. En i Målselv, en i Storfjord, en i Lyngen og en i Alta. Tilgrensende til regionen er det registrert en familiegruppe i Evenes og det er registrert en familiegruppe på svensk side nord for Torneträsk.

På landsbasis er bestandsmålet 65 årlige ynglinger, før jakt i 2017 var det registrert 55,5 ynglinger i Norge.

Naturmangfoldloven § 10 sier at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Foruten mennesker, har gaupa få/ingen naturlige predatorer. Avgangen av gaupe i regionen, som i landet for øvrig, skjer i hovedsak gjennom kvotejakt eller skadefelling, slik at rovviltforvaltningen i stor grad selv kontrollerer den samlede belastningen på gaupe i regionen. De siste årene har det vært et betydelig uttak av gaupe i regionen. Registrert bestand har gått noe ned de siste år. Dette, sammen med få registrert ynglinger inneværende sesong gjør at vi har tillagt føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 vekt i vår vurdering. I denne konkrete saken har det likevel ikke fått avgjørende vekt.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Naturmangfoldloven § 12 gjelder miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder. Fylkesmannen vurderer at det ikke er relevant å vurdere §§ 11 og 12 i denne saken som gjelder skadefelling av gaupe.

Rovviltforskriften

Skadefellingsforsøk er et virkemiddel for å løse en akutt skadesituasjon i et område forårsaket av bestemte individer. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes noen annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Av rovviltforskriften § 9 går det frem at det ved vurdering av fellingstillatelse særlig skal tas hensyn til:

- Områdets betydning som beitemark
- Skadenes omfang og utvikling
- Potensialet for framtidige skader
- Mulighetene for å gjennomføre forebyggende tiltak

Området er et B-område for gaupe. Beitedyr skal ha prioritet her. Om sommeren er området viktig kalvingsområde for rein, og noen sauebesetninger har beite i området. I denne konkrete saken har Fylkesmannen lagt avgjørende vekt på skadens omfang, på at vi vurderte faren for fremtidige skader som stor, og at vi ikke så annen tilfredsstillende løsning med forebyggende tiltak. Det er en spesiell situasjon at ett individ av gaupe, dreper så mange sau i innhegning/fjøs, på så kort tid. Fylkesmannen mente uttak av den skadevoldende gaupa, var eneste tilfredsstillende løsning for å stoppe en akutt og pågående skadesituasjon.

Rammer for skadefellingen

Skadefellingen administreres av Lyngen kommune som fungerer som regnskapsførende enhet for fellingslaget i forbindelse med utbetalingene. Fylkesmannen gir en øvre økonomisk ramme for skadefellingsforsøket begrenset til 2 personer og 15 dager og en døgnsum på 1600 kroner per døgn og person. Dette blir en øvre økonomisk ramme på 48 000 kroner. I tillegg vil feriepenger bli dekket av Fylkesmannen. Det skal ikke brukes ressurser dersom vanskelige forhold gjør at en svært lite trolig vil lykkes med skadefelling. Skadefellingsleder sender inn til kommunen, samlet for hele skadefellingslaget krav om godtgjøring ved fellingsforsøk og krav om dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner. Kravene fra hver deltager må inneholde navn, adresse, postnr., poststed og bankkonto, samt total sum som kreves refundert. Utleggskravet må ha dato og underskrift fra den som har hatt utleggene, og fra skadefellingsleder.

Kommunen kan utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøket. Deltagere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere. Utbetalingen fra Fylkesmannen til kommunen kan ikke overskride de rammer som fremgår av vedtaket. Miljøverndepartementet har fastsatt en døgnsum på 1600 kroner per døgn per deltager. Kommunen kan betale ut godtgjøring etter rapport fra fellingsleder. Fylkesmannen yter etter søknad tilskudd til kommunen til dekning av godtgjøring. Kommunens søknad om godtgjøring må inneholde timelister fra den enkelte deltager, underskrevet av deltageren, og av skadefellingsleder. Innsats i 7,5 timer eller mer utløser full sats på 1600 kroner, innsats under 7,5 timer aktuelle døgn gir en utbetaling på 213,33 kroner per time. Godtgjøring skal kun gis for de dager av skadefellingsperioden der forsøk på skadefelling har pågått aktivt. Etter som det er krav til at fellingsleder organiserer fellingslaget, og utarbeider fellingsrapport og timelister, anses den tiden fellingsleder bruker på dette å være fellingsforsøk, derfor kan skadefellingsleder gis godtgjøring for dette.

Skadefellingsleder må samle inn og sende til administrerende kommune utleggskrav, ført på reiseregningsskjema og med kvitteringer stiftet på, fra alle deltagerne i skadefellingslaget.

Utgifter som dekkes er leie av hytte (kvittering for dokumentasjon), bompenger (kvittering for dokumentasjon). Bruk av bil/skuter dekkes etter statens kilometersatser. Det forutsettes at det sendes inn dokumentasjon på dette, dvs. start- og stoppested, tidspunkt og antall kilometer. Dette kan lettest gjøres ved å bruke statens reiseregningsskjema (bil), men annen «kjørebok» kan også benyttes. Når det er kjørt med skuter utenfor løyper, og det er vanskelig å definere eksakt, skriv så nøyaktig det lar seg gjøre i hvilket område og hvor lang tid som er benyttet til kjøringen, og hvor langt det er kjørt.

Kost/matpenger, tapt arbeidsfortjeneste eller betaling/godtgjørelse for oppdraget dekkes ikke.

Dersom den samlede summen av direkte og dokumenterte utgifter overstiger 30 000 kroner vil Fylkesmannen fordele utbetalingene, prosentvis i forhold til totale krav, etter følgende metode:

Krav fra den enkelte: K

Sum alle utlegg: SU

Prosent av 30 000: %

Utbetalt til den enkelte: U

Der: $K/SU \cdot 100 = \% \text{ og } 30\,000/100 \cdot \% = U$

Følgende vilkår er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Følgende personer inngår i skadefellingslaget:

Olaf Opgård (skadefellingsleder)

Lyngen interkommunale skadefellingslag

2. Fellingsleder er ansvarlig for at alle medlemmene på fellingslaget er gjort kjent med avgrensningene og vilkårene for fellingstillatelsen.

3. Krav til våpen/ammunisjon: Hagle kan benyttes ved felling av gaupe. Krav til rifleammunisjon jf. § 16 i forskrift om utøvelse av jakt og fangst (2002.03.22 nr. 0313): under jakt med rifle på gaupe skal det brukes ammunisjon med ekspanderende prosjektil og anslagsenergien skal være minst 980 joule (100 kgm) målt på 100 meters avstand, E100.

4. Det stilles krav om avlagt skyteprøve for storvilt. Deltakerne i fellingsforsøket skal utøve felling på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19.

5. Det skal sikres god kommunikasjon mellom deltakerne på fellingslaget. Dette blant annet for å unngå at det felles flere dyr enn det fellingstillatelsen gjelder.

6. Tillatelsen gjelder i perioden 22.2.2018–8.3.2018

7. Dersom det felles gaupe, skal dette omgående meldes til Statens naturoppsyn og til Fylkesmannen.

8. Skadefellingsområdet er Kvæningen kommune. Fellingstillatelsen gjelder på ferske spor etter skadegjørende gaupe.

9. Oppnevnte fellingsleder forplikter seg til at felling blir utøvd på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Den/de som måtte såre gaupe under forsøk på felling, plikter å gjøre det de kan for å få avlivet gaupa. Vedkommende plikter å forvisse seg om hvorvidt påskutt dyr er truffet, og sørge for at Fylkesmannen og Statens naturoppsyn umiddelbart underrettes. Fylkesmannen avgjør hvordan videre ettersøk skal ledes. Medlemmene i fellingslaget skal, hvis ikke annet er avtalt, uten godtgjørelse, bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk, jf. § 8 i forskrift om forvaltning av rovvilt.

10. All felling stanses ved fellingstillatelsens utløp, eller hvis Fylkesmannen av andre årsaker finner å måtte stoppe fellingsforsøket. Fellingsleder har et særlig ansvar for å holde seg oppdatert og være tilgjengelig ovenfor Fylkesmannen.

11. Gaupe som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt vilt uten nærmere samtykke fra forvaltningsmyndighet. Felt gaupe skal behandles på en slik måte at byttets verdi ikke forringes unødig.

12. Felt dyr skal så raskt som mulig og i nedfrosset tilstand, sendes til Norsk Institutt for Naturforskning (NINA), Tungasletta 2, 7485 Trondheim. Nedfrosset vare må imidlertid ikke sendes rett før en helg, da dette kan medføre at dyret tiner før avhenting.

13. Ved evt. oppfyllelse av regionens delegerte myndighetskvote inndras fellingstillatelsen umiddelbart.

Med hilsen

Per Kristian Krogstad
fung. miljøverndirektør

Heidi-Marie Gabler
fagansvarlig

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ikke håndskrevne signaturer

Tenk miljø – velg digital postkasse fra Digipost eller e-Boks på www.norge.no